

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

FAKULTA INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

Projektová dokumentace

Aplikace pro získání statistik o síťovém provozu

Obsah

1	Úvod	2
1.1	Motivace	2
2	Přehled nastudovaných informací z literatury	2
3	Návrh aplikace	2
3.1	Architektonický návrh	2
3.2	Přehled datových struktur	3
3.3	Objektově orientovaný přístup	3
3.4	Vícevláknové zpracování	3
4	Základní informace o programu a návod na použití	3
4.1	Spuštění programu	3
5	Testování	3
5.1	Generování a spouštění testů	4
5.2	Systémové testy	4
5.2.1	Postup systémového testování	4
5.2.2	Testování na jednom zařízení a použití loopback	4
5.2.3	Testování na dvou zařízeních a použití LAN	5
5.2.4	Testování s vysokou zátěží	6
6	Závěr	6

1 Úvod

V této dokumentaci je popsána aplikace *isa-top*, která slouží k zobrazení aktuálních přenosových rychlostí pro jednotlivé komunikující IP adresy. Cílem projektu je vytvořit nástroj pro monitorování síťového provozu a poskytovat uživateli přehledné statistiky v reálném čase.

1.1 Motivace

Motivací pro vytvoření tohoto nástroje je potřeba efektivně monitorovat síťový provoz, identifikovat potenciální problémy a optimalizovat síťovou komunikaci.

2 Přehled nastudovaných informací z literatury

Pro implementaci aplikace byly prostudovány následující technologie, knihovny a koncepty:

- **libpcap**: Knihovna pro zachytávání síťového provozu [1].
- **ncurses**: Knihovna pro práci s terminálem a vytváření uživatelského rozhraní v konzoli [2].
- **Síťové protokoly**: TCP/IP, UDP, ICMP a jejich vlastnosti pro správné rozpoznání a zpracování paketů [3].
- **Sockety**: Práce se síťovými sockety v jazyce C/C++ [4].
- **Vícevláknové programování**: Využití vláken v C++ pro paralelní zpracování [5].
- **Synchronizace vláken**: Použití mutexů a dalších synchronizačních primitiv pro bezpečný přístup ke sdíleným datům [5].

3 Návrh aplikace

Aplikace je navržena jako konzolová aplikace, která po spuštění začne zachytávat síťový provoz na zvoleném síťovém rozhraní a vypisuje statistiky přenosových rychlostí.

3.1 Architektonický návrh

Jak je vidět na obrázku 1, architektura aplikace je rozdělena do několika hlavních komponent.

- **PacketCapture**: Tato třída zajišťuje zachytávání paketů ze zvoleného síťového rozhraní pomocí knihovny libpcap.
- **ConnectionsTable**: Tato třída slouží k uchování a správě jednotlivých spojení a jejich statistik.
- **Display**: Třída pro zobrazení aktuálních statistik v terminálu pomocí knihovny ncurses.
- **Connection**: Třída obsahuje informace o síťovém spojení, jako jsou IP adresa, počet odeslaných/přijatých bajtů a paketů, atd.
- **ConnectionID**: Identifikuje spojení pomocí atributů, jako jsou zdrojový a cílový port a IP adresy, a poskytuje metody pro získávání těchto hodnot.
- **CommandLineInterface**: Třída pro zpracování vstupních parametrů aplikace a validaci argumentů.
- **isa-top**: Hlavní soubor zajišťující inicializaci objektů a správu vláken.

3.2 Přehled datových struktur

Aplikace používá dvě hlavní hašovací tabulky:

- **connectionsTableBefore**: Tabulka uchovávající stav spojení před jednou sekundou, slouží k porovnávání pro výpočet rychlostí přenosu.
- **connectionsTable**: Tabulka uchovávající aktuální stav všech aktivních spojení s informacemi o IP adresách, portech, protokolech a statistikách přenosu.

3.3 Objektově orientovaný přístup

Aplikace je implementována v jazyce C++ s využitím objektově orientovaného programování. Každý modul je implementován jako třída s jasně definovanými metodami a atributy.

3.4 Vícevláknové zpracování

Aplikace využívá dvě vlákna:

- **Vlákno pro zachytávání paketů**: Spouští *PacketCapture*, který zachytává pakety a předává je ke zpracování.
- **Vlákno pro zobrazení statistik**: *Display* pravidelně aktualizuje zobrazení statistik v terminálu.

Pro synchronizaci přístupu ke sdíleným zdrojům je použit `mutex`.

4 Základní informace o programu a návod na použití

Hned po spuštění programu uvidíte monitor spojení, který zobrazuje deset nejvíce využívaných spojení podle přenesených paketů nebo bajtů. Spojení jsou seřazena podle jejich objemu od začátku spuštění aplikace. To znamená, že pokud dojde k novému spojení, které však komunikuje málo, nevidíte ho, dokud se nedostane do deseti nejvíce využívaných spojení, i když například tato top 10 spojení již dlouho nekomunikovaly.

4.1 Spuštění programu

Nejprve je potřeba program přeložit pomocí příkazu `make`. Program musí být spuštěn s root oprávněními.

Program se spouští z příkazové řádky s následujícími argumenty:

```
sudo ./isa-top -i <interface> [-s <sort_by>] [-l]
```

- **-i <interface>**: Síťové rozhraní, na kterém má probíhat zachytávání paketů.
- **-s <sort_by>**: Kritérium pro řazení záznamů (podle počtu přenesených bajtů nebo paketů).
- **-l**: Zapnutí logování, které bude uloženo do souboru `log.csv` v aktuálním adresáři.

5 Testování

Pro zajištění správné funkčnosti aplikace byly implementovány jednotkové a integrační testy pomocí frameworku **Google Test**. Testy jsou organizovány do dvou hlavních adresářů:

- **test/unit.cpp**: Obsahuje jednotkové testy jednotlivých komponent.
- **test/int.cpp**: Obsahuje integrační testy ověřující spolupráci mezi komponentami.

5.1 Generování a spouštění testů

Testy jsou generovány a kompilovány pomocí příkazu **make**:

```
make unit_tests
make integration_tests
./unit_tests
./integration_tests
```

Upozornění: Je nutné mít nainstalovaný framework Google Test.

5.2 Systémové testy

Systémové testy byly provedeny s cílem ověřit chování aplikace v reálných podmínkách. K tomuto účelu byla implementována nadstavba pro uchovávání logů a jejich porovnání s reálným síťovým provozem.

5.2.1 Postup systémového testování

1. Spuštění nástroje **isa-top** s volitelným přepínačem pro uchování logů do souboru.
2. Generování umělého provozu s definovanými IP adresami, porty a obsahem.
3. Porovnání počtu zachycených paketů a bajtů aplikací **isa-top** se skutečným provozem.

Testování bylo provedeno pro všechny protokoly (ICMP, UDP, TCP) a s použitím různých adresních rodin (IPv4, IPv6).

Výsledky testů odpovídají těmto údajům:

```
timestamp,protocol,src_ip,src_port,dst_ip,dst_port,bytes_sent,bytes_received
,packets_sent,packets_received
```

5.2.2 Testování na jednom zařízení a použití loopback

```
sudo ./isa-top -i lo -l
```

- **Test pro ICMP**

Příkaz: `ping -c 10 127.0.0.1`

Výsledek:

```
1730308612,ICMP,127.0.0.1,0,127.0.0.1,0,1960,1960,20,20
```

- **Test pro ICMPv6**

Příkaz: `ping -c 10 ::1`

Výsledek:

```
1730308745,ICMPv6,::1,0,::1,0,2360,2360,20,20
```

- **Test pro UDP a IPv4**

Příkaz: `for i in {1..10}; do echo "Test UDP IPv4 packet $i"| nc -u -w1 127.0.0.1 228; done`

Výsledek:

```
1730309199,UDP,127.0.0.1,42087,127.0.0.1,228,66,66,1,1
1730309199,UDP,127.0.0.1,45373,127.0.0.1,228,65,65,1,1
...
```

- **Test pro UDP a IPv6**

Příkaz: `for i in {1..10}; do echo "Test UDP IPv6 packet $i"| nc -u -6 -w1 ::1 228; done`

Výsledek:

```
1730309283,UDP,::1,44791,::1,228,86,86,1,1
1730309283,UDP,::1,49001,::1,228,85,85,1,1
...
```

- **Test pro TCP a IPv4**

Příkaz: `for i in {1..10}; do echo "Test TCP IPv4 packet $i"| nc -w1 127.0.0.1 228; done`

Výsledek:

```
1730309351,TCP,127.0.0.1,50942,127.0.0.1,228,74,74,1,1
1730309351,TCP,127.0.0.1,50922,127.0.0.1,228,74,74,1,1
...
```

- **Test pro TCP a IPv6**

Příkaz: `for i in {1..10}; do echo "Test TCP IPv6 packet $i"| nc -6 -w1 ::1 228; done`

Výsledek:

```
1730309456,TCP,::1,38706,::1,228,94,94,1,1
1730309456,TCP,::1,38684,::1,228,94,94,1,1
...
```

5.2.3 Testování na dvou zařízeních a použití LAN

Setup: Testování proběhlo mezi dvěma laptopy připojenými ke stejné lokální síti. Jeden s OS Windows 11 a má IPv4 adresu 192.168.0.192 a IPv6 adresu `fe80::f3db:5049:3fb6:479b` jako odesílatel (generuje provoz) a druhý s Arch Linuxem jako příjemce a má IPv4 adresu 192.168.0.143 a IPv6 adresu `fe80::7d14:6f98:87cf:7ec5`, kde běží aplikace `isa-top`.

- **Test pro ICMP**

Příkaz: `ping -n 10 192.168.0.143`

Výsledek:

```
1730325068,ICMP,192.168.0.143,0,192.168.0.192,0,740,0,10,0
1730325068,ICMP,192.168.0.192,0,192.168.0.143,0,0,740,0,10
```

- **Test pro ICMPv6**

Příkaz: `ping -n 10 -6 fe80::7d14:6f98:87cf:7ec5%30`

Výsledek:

```
1730325360,ICMPv6,fe80::f3db:5049:3fb6:479b,0,fe80::7d14:6f98:87cf:7ec5,0,0,1112,0,12
```

- **Test pro UDP a IPv4**

Příkaz:

```
for ($i=1; $i -le 10; $i++) echo "Test UDP IPv4 packet $i"  
| ncat -u 192.168.0.143 228
```

Výsledek:

```
1730326848,UDP,192.168.0.192,50319,192.168.0.143,228,0,66,0,1  
1730326848,UDP,192.168.0.192,50318,192.168.0.143,228,0,66,0,1  
...
```

- **Test pro TCP a IPv4**

Příkaz:

```
for ($i=1; $i -le 10; $i++) echo "Test TCP IPv4 packet $i"|  
ncat 192.168.0.143 228
```

Výsledek:

```
1730327281,TCP,192.168.0.192,52898,192.168.0.143,228,0,306,0,5  
...
```

- **Test pro TCP a IPv6**

Příkaz:

```
for ($i=1; $i -le 10; $i++) echo "Test TCP IPv6 packet $i"|  
ncat -6 [fe80::7d14:6f98:87cf:7ec5%30] 228
```

Výsledek:

```
1730327353,TCP,fe80::f3db:5049:3fb6:479b,52930,fe80::7d14:6f98:87cf  
:7ec5,228,0,407,0,5  
...
```

5.2.4 Testování s vysokou zátěží

Test s vysokou zátěží byl proveden pomocí následujících příkazů:

```
iperf -c 127.0.0.1 -u -b 1000M -t 60 -i 1  
iperf -c 127.0.0.1 -t 60 -i 1 -P 10  
iperf -s -B 127.0.0.1  
sudo ping -f 127.0.0.1
```

Aplikace `isa-top` dokázala zpracovat a správně zobrazit veškerý provoz i při vysoké zátěži.

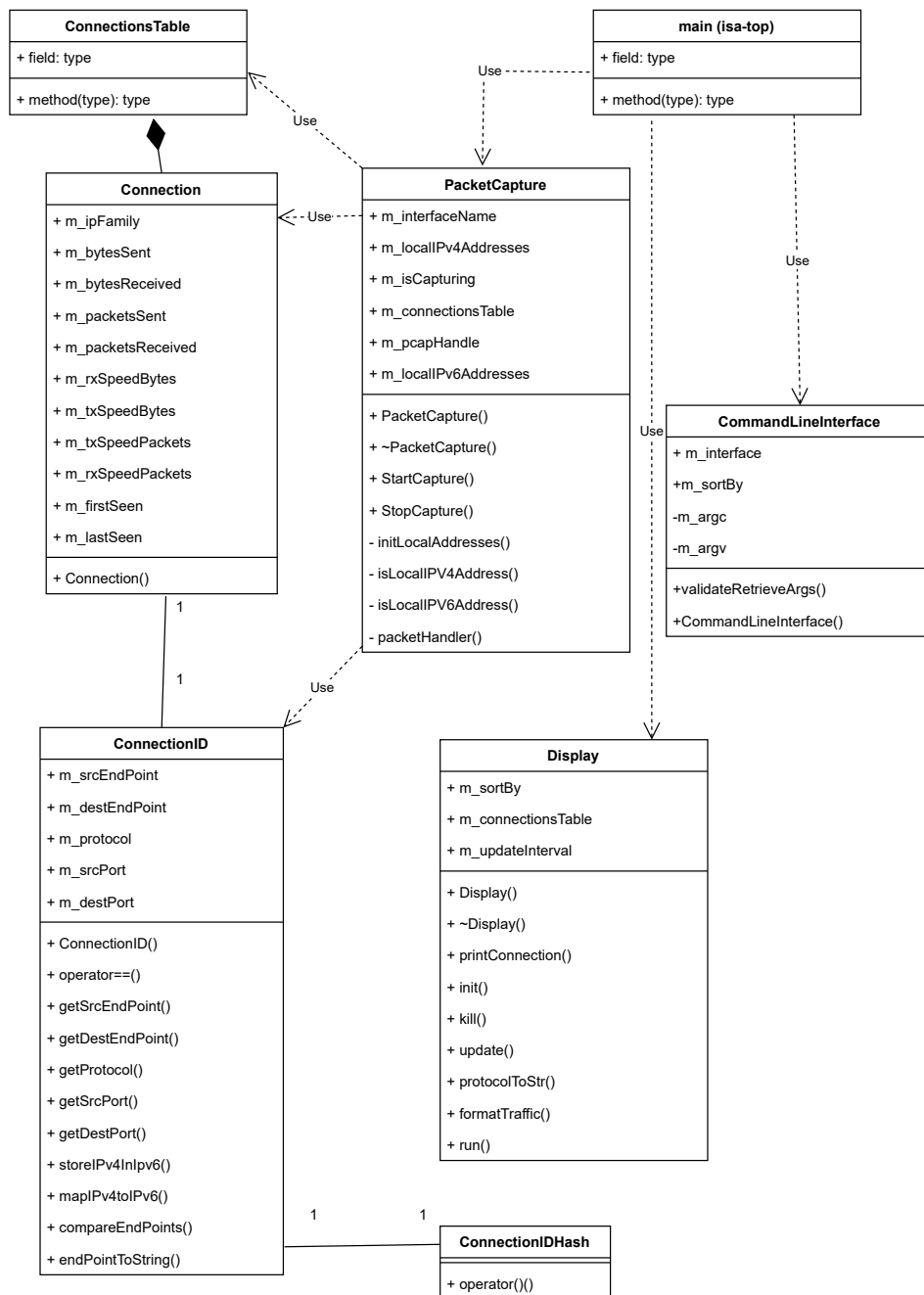
6 Závěr

Aplikace `isa-top` byla úspěšně navržena a implementována jako efektivní nástroj pro monitorování síťového provozu v reálném čase. Splňuje všechny stanovené cíle a prokázala svou schopnost správně zachytávat a zpracovávat pakety různých síťových protokolů a adresních rodin.

Odkazy

- [1] Van Jacobson, Craig Leres a Steven McCanne. *libpcap Library Documentation*. K dispozici na: <https://www.tcpdump.org/manpages/pcap.3pcap.html>. Network Research Group, Lawrence Berkeley Laboratory, 2023.

- [2] Juergen Strang. *NCurses Programming Guide*. Network Theory Ltd, 2010. ISBN: 978-0-9541617-4-4.
- [3] Douglas E. Comer. *Internetworking with TCP/IP Volume One*. 6th. Pearson Education, 2013. ISBN: 978-0136085300.
- [4] Brian “Beej” Hall. *Beej’s Guide to Network Programming*. Dostupné na: <http://beej.us/guide/bgnet/>. 2023.
- [5] Anthony Williams. *C++ Concurrency in Action*. 2nd. Manning Publications, 2019. ISBN: 978-1617294693.

Obrázek 1: Architektura isa-top